

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСИ»

(для студентів 4 курсу галузі знань 0306 – «Менеджмент адміністрування»
напряму 6.030601 – «Менеджмент» заочної форми навчання»)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси» (для студентів 4 курсу галузі знань 0306 – «Менеджмент адміністрування» напряму 6.030601 – «Менеджмент» заочної форми навчання) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Г. І. Базецька, С. С. Родченко. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 23 с.

Укладачі: Г. І. Базецька, С. С. Родченко

Рецензент: зав. кафедри економіки підприємств міського господарства Харківської національної академії міського господарства, доктор економічних наук, проф. А. Є. Ачкасов

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу і узгоджена з орієнтовною структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Рекомендована для студентів економічних спеціальностей.

Затверджено на засіданні кафедри економіки та управління в будівництві і міському господарстві, протокол № 1 від 30.08.2011 р.

© Г. І. Базецька, С. С. Родченко, ХНАМГ, 2012

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	Ошибка! Закладка не определена.
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни	9
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	10
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни	10
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента	15
2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту	17
2.5. Методи та критерії оцінювання знань.....	17
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	20

ВСТУП

Курс «Фінанси» є базовим у системі підготовки фахівців безпосередньо в області фінансів, а також в інших областях економіки. Вивчення фундаментальних основ і базових категорій є неодмінною умовою в освоєнні фінансової сфери. Засвоєння теоретичних основ фінансових відносин створює базу для вивчення ряду інституціональних фінансових дисциплін, таких як «Оподатковування», «Бюджет і бюджетна система», «Фінанси підприємств», «Міжнародні фінанси», «Страховання» і т.д.

У даному курсі розкриваються теоретичні основи функціонування фінансів у матеріальному виробництві, а також у невиробничій сфері. Розглядається сутність загальнодержавних фінансів, їх функції і роль в економіці країни, склад фінансових ресурсів держави та їх розподіл у сучасних ринкових умовах. Важливе місце в курсі займає фінансова система країни. Велика увага приділяється фінансовій політиці держави, питанням оподатковування й організації бюджетів різних рівнів.

Фінанси розглядатимуться як у відносно спрощеній так і досить глобальній і одночасно глибинній формах. Тобто, побутове сприйняття фінансів зв'язане з грошовими відносинами і фінансовою діяльністю, що відображається в доходах і витратах окремих суб'єктів фінансових відносин. Глобалізація дає можливість створити цілісне представлення про фінанси і фінансову систему як про єдине ціле. Глибинне вивчення фінансів характеризує сутність відносин, що складаються в суспільстві в процесі руху вартості створеного ВВП. Цей рух відображається в грошових потоках, що циркулюють між окремими суб'єктами фінансових відносин і зв'язані з формуванням їх доходів і здійсненням витрат.

Таким чином, вивчення даної дисципліни формує в майбутніх фахівців систему поглядів і знань, що згодом допоможуть їм у вивченні різних економічних процесів.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета: надання фундаментальних знань з функціонування державних фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства. У результаті вивчення даного курсу студенти одержать загальне представлення про систему фінансових відносин, що склалися в даний час в Україні, що допоможе їм надалі вирішувати практичні задачі в цій сфері. Крім того, основні поняття даної дисципліни є базисом для вивчення подальших фінансових дисциплін.

Завданням цієї дисципліни є вивчення суті та характерних ознак фінансів, їх ролі й місця в економічній системі, засад фінансової політики держави і механізму її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії.

Предмет дисципліни: фінансові відносини, що виникають на різних рівнях економічної системи між державою, юридичними та фізичними особами.

Таблиця 1.1 – Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
1. Макроекономіка; 2. Гроші та кредит.	1. Фінанси підприємств; 2. Фінансове планування та прогнозування; 3. Фінансовий менеджмент; 4. Фінансове планування діяльності бюджетних установ; 5. Оподаткування.

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль **ФІНАНСИ**

(3,0 / 108)

ЗМ .1. Сутність та основи функціонування державних фінансів та фінансової системи країни

Сутність фінансів, їх функції та роль. Фінансова система. Фінансова політика і фінансовий механізм. Фінанси підприємницьких структур. Державні фінанси.

ЗМ 2. Принципи формування державного бюджету

Бюджет і бюджетна система. Доходи і видатки державного бюджету.

ЗМ 3. Податкова система держави

Податки і податкова система. Місцеві фінанси.

ЗМ 4. Позабюджетні фонди країни та принципи їх функціонування

Державні цільові фонди. Державний кредит і державний борг.

ЗМ 5. Функціонування фінансового ринку

Страхування і страховий ринок. Фінансовий ринок.

ЗМ 6. Діяльність міжнародних фінансових органів та інститутів

Міжнародні фінанси

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень: Ураховувати основні економічні процеси у професійній діяльності.	Соціально-виробнича	Управлінська
Алгоритмічний рівень: Формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо фінансової системи країни, бюджетного процесу, податкової системи	Соціально-виробнича	Управлінська
Евристичний рівень: На основі аналізу сучасної економічної ситуації в Україні, використовуючи класифікацію економічних явищ, визначати пріоритети розвитку країни, її фінансової політики, напрямки роботи фінансових органів та інститутів	Соціально-виробнича	Управлінська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.94 р. із змінами та доповненнями.
2. Закон України “Про податок на додану вартість” від 03.04.97 р. із змінами та доповненнями.
3. Закон України “Про податок з доходів фізичних осіб” від 22.05.03 із змінами та доповненнями.
4. Закон України “Про систему оподаткування” від 25.06.91 р. із змінами та доповненнями.
5. Закон України “Про розмір внесків на деякі види загальнообов’язкового державного соціального страхування” від 11.01.01 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2980-III від 17.01.02, № 3084-III від 07.03.02 та № 492-IV від 06.02.03.
6. Закон України “Про збір на обов’язкове державне пенсійне страхування” від 26.06.97 р. із змінами та доповненнями.
7. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 23.09.99 р. із змінами та доповненнями.
8. Закон України “Про страхові тарифи на загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 22.02.01 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2980-III від 17.01.02 та № 660-IV від 03.04.03.
9. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” від 02.03.2000 р. із змінами та доповненнями.
10. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням” від 18.01.01 р. із змінами та доповненнями.

11. Закон України “Про державний бюджет на XXXX рік”.
12. Бабич А.М., Павлова Л.Н. Государственные и муниципальные финансы. - М.: Финансы, 1999.
13. Базилевич В.Д. Державні фінанси: навч. Пос. - К.: Атіка, 2002.
14. Бакуто Л.Д. Финансы зарубежных стран. – Х.: ХНУ им. В.Н.Каразина, 2001.
15. Балабанов А., Балабанов И. Финансы. - СПб.: Питер, 2000.
16. Бандурка О.М. та ін. Фінансова діяльність підприємства: підр. - К.: Либідь, 2002.
17. Бочаров В.В., Леонтьев В.Е. Корпоративные финансы: уч пос. - СПб.: Питер, 2002.
18. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: навч.пос. - К.: НІОС, 2002.
19. Гребельный В.И. Финансы предприятий: уч пос. - К.: Европ универ, 2003.
20. Дробозина Л.А. Общая теория финансов: учебник. - М.: ЮНИТИ, 1995.
21. Кравченко В. Місцеві фінанси України: навч.пос. - К.: Знання, 1999.
22. Опарін В.М. Фінанси. - К.: КНЕУ, 1999.
23. Петровська І.О., Клиновий Д.В. Фінанси (з елементами статистики фінансів): навч пос. - К.: ЦУЛ, 2002.
24. Управление внешнеэкономической деятельностью: Учебное пособие. – 2-е изд. - / Под общ. ред. А.И. Кредисова. – К.: ВИРА-Р, 2001.
25. Финансы. Денежное обращение. Кредит. Под ред. Дробозиной Л.А. - М.: Финансы, 1997.
26. Финансы. Под ред. Дробозиной Л.А. - М.: Финансы, 1999.
27. Финансы. Под ред. Родионовой. - М.: Финансы и статистика, 1995.
28. Фінанси підприємств. Під ред. А.М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2002.
29. Фінанси підприємств: навч пос. Під ред. Г.Г.Кірейцева. - К.: ЦУЛ, 2002.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

ФІНАНСИ

(назва дисципліни)

Мета вивчення: основною метою викладання дисципліни «Фінанси» є надання фундаментальних знань з функціонування державних фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства.

Завданням цієї дисципліни є вивчення суті та характерних ознак фінансів, їх ролі й місця в економічній системі, засад фінансової політики держави і механізму її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії.

Предмет вивчення у дисципліні: фінансові відносини, що виникають на різних рівнях економічної системи між державою, юридичними та фізичними особами.

Змістові модулі: сутність та основи функціонування державних фінансів, особливості функціонування фінансової системи України, система управління фінансами.

ФИНАНСЫ

Цель изучения: основной целью преподавания дисциплины «Финансы» является предоставление фундаментальных знаний по функционированию государственных финансов и их влияния на социально-экономическое развитие общества.

Задачей данной дисциплины является изучение сути и характерных признаков финансов, их роли и места в экономической системе, основ финансовой политики государства и механизма ее реализации, сфер и звеньев финансовой системы и их взаимодействия.

Предмет изучения в дисциплине: финансовые отношения, которые возникают на различных уровнях экономической системы между государством, юридическими и физическими лицами.

Смысловые модули: сущность и основы функционирования государственных финансов, особенности функционирования финансовой системы Украины, система управления финансами.

FINANCE

The studying purpose: a main objective of teaching of discipline "Finance" is granting of fundamental knowledge on functioning of public finances and their influences on social and economic development of a society.

Problem of the given discipline is studying of an essence and characteristic signs of the finance, their roles and a place in economic system, bases of a financial policy of the state and the mechanism of its realization, spheres and links of a financial system and their interaction.

Studying subject in discipline: financial relations which arise at various levels of economic system between the state, legal and physical persons.

Semantic modules: essence and bases of functioning of public finances, features of functioning of a financial system of Ukraine, a control system of the finance.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

Заочна форма навчання

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS –4,5 Модулів – 1, контрольна робота Змістових модулів – 6 Загальна кількість годин –162, контрольна робота	Напрямок 0501 "Економіка і підприємництво" Спеціальності: 6.030601 – «Менеджмент» Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 8-й Лекції – 8 год. Практичні – 8 год. Самостійна робота – 146 год. із них контрольна робота – 15 год. Вид підсумкового контролю – залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 10% до 90%.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тематичний план дисципліни «Фінанси» складається з шести змістових модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, практичні заняття, самостійна робота студента.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль

Сутність фінансів. Розподільна і контрольна функції фінансів. Стадії розподілу ВВП. Процес розподілу ВВП між юридичними та фізичними особами і державою. Процес формування та розподілу бюджету та фондів цільового призначення. Фінансові ресурси держави. Фондова та нефондова форма руху фінансових ресурсів. Фінансова інформація як основа контрольної функції фінансів. Органи, що здійснюють контроль за рухом фінансових потоків у державі. Роль і місце фінансів у регулюванні економіки.

Тема 2. Фінансова система

Фінансова система по внутрішньому пристрою. Сфери фінансової системи. Ланки фінансової системи. Взаємозв'язок сфер та ланок фінансової системи України. Фінансова система за організаційною структурою. Характеристика фінансових органів України (Міністерство фінансів, ДПАУ, Державне казначейство, КРУ, Розрахункова палата, Аудиторська палата, фонди цільового призначення). Характеристика фінансових інститутів України (НБУ, комерційні банки, страхові компанії, фондові біржі). Порівняльна характеристика фінансових систем розвинутих країн світу та фінансової системи України.

Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм

Зміст і значення фінансової політики. Принципи фінансової політики. Ланки фінансової політики. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Фінансовий механізм, його склад і структура. Фінансове планування і прогнозування. Керування фінансами і фінансове право. Органи керування фінансами. Сутність фінансового контролю. Види, форми і методи фінансового контролю.

Тема 4. Фінанси підприємницьких структур

Економічна сутність і функції фінансів підприємств. Грошові фонди підприємств. Основи організації фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Фінансові ресурси підприємств і джерела їх формування. Прибуток підприємства та його використання. Зміст та завдання

управління фінансами підприємств.

Тема 5. Державні фінанси

Сутність державних фінансів. Склад державних фінансів України. Рівні та ланки державних фінансових відносин. Головні фонди фінансових ресурсів держави. Джерела формування фінансових ресурсів держави. Способи балансування місцевих бюджетів з боку держави (дотації, субсидії, субвенції). Централізовані та децентралізовані фонди цільового призначення (фонди соціального страхування, Фонд конверсії, Валютний фонд, позабюджетні фонди місцевих органів самоврядування). Шляхи вдосконалення функціонування фінансових органів та інститутів.

Тема 6. Бюджет і бюджетна система

Державний бюджет як економічна категорія. Соціально-економічна сутність державного бюджету. Бюджетний пристрій і бюджетна система. Бюджетний пристрій в унітарних та федеративних державах. Правові основи бюджетної системи України. Складові елементи бюджетної системи України. Принципи бюджетного пристрою. Розподіл доходів та витрат між бюджетами в Україні. Види взаємовідносин між бюджетами різних рівнів. Бюджетний процес. Бюджетне планування. Бюджетний дефіцит і шляхи його скорочення.

Тема 7. Доходи і видатки державного бюджету

Доходи державного бюджету. Джерела формування доходів державного бюджету. Податкові надходження. Неподаткові надходження. Цільові трансферти. Витрати державного бюджету. Бюджетне фінансування науки і освіти. Державне фінансове забезпечення соціальних гарантій населенню. Організація фінансів і фінансування витрат у соціально-культурних закладах і установах. Фінансове забезпечення і фінансування розвитку освіти, науки і культури. Фінансування державного управління, національної оборони та правоохоронної діяльності. Видатки на розвиток економіки. Фінансування промисловості і сільського господарства. Скасування статей витрат державного бюджету. Цільові програми.

Тема 8. Податки і податкова система

Економічна сутність і функції податків. Основні елементи податків. Класифікація податків. Податкова система держави і принципи її побудови. Сутність, функції та особливості стягнення прямих податків. Податок на прибуток. Податок на доходи громадян. Плата за землю. Податок з власників транспортних засобів. Податок на промисел. Податок на нерухомість. Сутність, функції та особливості стягнення непрямих податків. ПДВ. Акцизний збір. Мито. Сутність, функції та особливості стягнення платежів за ресурси й інших обов'язкових платежів. Місцеві податки і збори: особливості встановлення адміністративно-територіальними одиницями.

Тема 9. Місцеві фінанси

Сутність і роль місцевих фінансів в економічному і соціальному розвитку адміністративно-територіальних утворень. Склад місцевих фінансових ресурсів. Регіональні бюджети, склад їх доходів і витрат. Позабюджетні фонди органів місцевого самоврядування. Пріоритети витрат місцевих бюджетів та позабюджетних фондів органів місцевого самоврядування в залежності від місця розташування області. Проблеми та особливості міжбюджетних відносин в Україні на сучасному етапі розвитку держави.

Тема 10. Державні цільові фонди

Сутність загальнодержавних цільових фондів та їх призначення. Загальнодержавні фонди цільового призначення в Україні. Пенсійний фонд України. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Інші фонди цільового призначення.

Тема 11. Державний кредит і державний борг

Економічна сутність державного кредиту. Форми державного кредиту. Ощадне діло. Класифікація позик. Оформлення державних позик облігаціями. Оформлення державних позик казначейськими зобов'язаннями. Місцеві

позики. Умови випуску державних та місцевих позик. Джерела погашення державних та місцевих позик. Капітальний державний борг. Поточний державний борг. Внутрішній та зовнішній борг України. Динаміка обсягу внутрішнього та зовнішнього боргу України. Керування державним боргом. Державний борг і його обслуговування в Україні.

Тема 12. Страхування і страховий ринок

Економічна сутність страхування, його функції. Страховий фонд, форми і методи його утворення і використання. Класифікація страхування. Види державного обов'язкового страхування. Організація страхової справи. Страховий ринок, його сутність і значення. Страхова послуга та особливості її реалізації. Державне регулювання страхової діяльності. Правові основи здійснення страхової справи в Україні. Здійснення контролю за діяльністю страхових органів.

Тема 13. Фінансовий ринок

Зміст фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Ринок грошей: структура і суть; об'єкти та суб'єкти; характеристика облікового ринку та його особливості; характеристика міжбанківського ринку; операції на міжбанківському ринку. Ринок цінних паперів: місце ринку цінних паперів на фінансовому ринку; цінні папери, їх види та характеристика; функції і роль цінних паперів в економіці. Ринок капіталів: структура ринку капіталів; суть і функції кредиту; особливості функціонування банків як основних учасників ринку капіталів. Валютний ринок: поняття і структура; валютні операції; валютне регулювання та курсова політика НБУ. Грошово-кредитна система. Умови створення і перспективи розвитку фінансового ринку.

Тема 14. Міжнародні фінанси

Сутність міжнародних фінансів. Міжнародна валютно-фінансова система. Міжнародні розрахунки. Фінанси міжнародних організацій і фінансові міжнародні інститути. Валютне регулювання. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. Міжнародне фінансування промислово-торгових фірм. Основи міжнародної банківської справи.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Таблиця 2.1 – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями (заочне навчання)

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекції	Семінари, практичні	Лаб.	СРС
Модуль	4,5/162	8	8	-	146
ЗМ 1.1. Сутність та основи функціонування державних фінансів та фінансової системи країни	0,8/29	2	1	-	26
ЗМ 1.2. Принципи формування державного бюджету	0,8/29	2	1	-	26
ЗМ 1.3. Податкова система держави	0,85/30	2	2	-	26
ЗМ 1.4. Позабюджетні фонди країни та принципи їх функціонування	0,6/22	-	2	-	20
ЗМ 1.5. Функціонування фінансового ринку	0,85/30	1	1	-	28
ЗМ 1.6. Діяльність міжнародних фінансових органів та інститутів	0,6/22	1	1	-	20

Таблиця 2.2 – Лекційні заняття

Номер теми	Назва теми та її зміст	Об'єм в годинах		Семестр
		Заочна форма навчання		
		лекцій	самостійна робота	
1	2	3	4	5
1	Суть фінансів, їх функції і роль.	2	4	7
2	Фінансова система.	1	6	7
3	Фінансова політика і фінансовий механізм.	1	6	7
4	Фінанси підприємницьких структур.	-	4	7
5	Державні фінанси.	-	6	7
6	Бюджет і бюджетна система	1	6	7
7	Доходи і видатки державного бюджету.	1	8	7
8	Податки і податкова система	2	8	7
9	Місцеві фінанси.	-	4	7
10	Державні цільові фонди.	-	6	7

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5
11	Державний кредит і державний борг.	-	6	7
12	Страховання і страховий ринок.	-	4	7
13	Фінансовий ринок.	-	4	7
14	Міжнародні фінанси.	-	8	7
	Усього	8	80	

Таблиця 2.3 – Практичні (семінарські) заняття

Номер теми	Назва теми та її зміст	Об’єм в годинах		Літературні джерела
		Заочна форма навчання		
		практичні	самостійна робота	
1	2	3	4	5
1	Історія виникнення фінансової науки та трансформація виробничих відносин у фінансові	-	2	12; 13; 18, с. 4-17; 22, с. 5-22.
2	Фінансові системи розвинутих країн світу	2	2	14; 20; 22, с. 23-46; 27.
3	Особливості проведення фінансового контролю в Україні	-	2	15; 20; 22, с. 47-74; 26.
4	Особливості формування та розподілу децентралізованих грошових фондів держави	-	2	16; 19; 22, с. 75-101; 28, с. 5-22; 29.
5	Бюджетні системи та бюджетний устрій у розвинутих країнах світу	-	2	11; 18, с. 118-161; 20; 23; 22, с. 119-136; 25.
6	Податкові системи розвинутих країн	-	2	1; 2; 3; 4; 18, с. 162-189; 21; 22, с. 136-167.
7	Розвиток фінансового ринку в Україні	2		13; 15; 18, с. 561-569; 22, с. 207-233.
8	Особливості валютного регулювання в Україні	-	2	15; 20; 22, с. 183-206; 24; 27.

1	2	3	4	5
9	Особливості функціонування міжнародних організацій та інститутів	-	2	15; 20; 22, с. 183-206; 24; 27.
	РАЗОМ	4	16	

2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту

<i>Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)</i>	<i>Розподіл балів, %</i>
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
Вибіркове опитування на практичних заняттях	
Контрольна робота	
Підсумковий контроль за МОДУЛЕМ 1	
Залік	
Усього за модулем 1	100%

2.5. Методи та критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

поточний контроль зі змістових модулів;
складання заліку.

Оцінку знань студентів з дисципліни «Фінанси» здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS. Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної).

Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль, тобто реалізується принцип модульного обліку знань студентів.

Навчальним планом з дисципліни «Фінанси» передбачено складання диференційованого заліку. Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.5).

При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності. Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота за білетами або тестування за вибором студента).

Поточний контроль проводиться у письмовій формі двічі по закінченню кожного зі змістових модулів після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та проведені практичні завдання в межах кожного з шести ЗМ. Контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: лекційна (теоретична) і практична частини (розрахункові завдання). Для цього білети для проведення поточного контролю мають два теоретичні запитання та розрахункове завдання. Може бути також використано тестове завдання – за вибором студентів.

Знання оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою (контрольна робота) або за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання) (табл. 2.5).

Проведення підсумкового контролю. Умовою допуску до заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями.

За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Залік здійснюється в письмовій формі за екзаменаційними білетами, які містять два теоретичних питання і розрахункове завдання, або за підсумковим тестовим завданням (за вибором студента), що дає можливість здійснити оцінювання знань студента з усієї дисципліни «Фінанси».

Екзаменаційні відповіді за білетами оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою, тестові завдання - за 100-бальною системою оцінювання за шкалою ECTS. В обох випадках оцінки згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладаються у відповідну систему оцінювання (табл. 2.5).

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку «відмінно» ставлять, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка «добре». Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка «задовільно». Теоретичні запитання розкрито повністю, проте при викладанні програмного матеріалу допущені незначні помилки. При виконанні практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускає помилки.

Оцінка «незадовільно». Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

Таблиця 2.5 – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	більше 90 – 100
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	більше 80 – 90 включно
	Добре – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	більше 70 – 80 включно
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	більше 60 – 70 включно
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	більше 50 – 60 включно
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX*	більше 26 – 50 включно
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F**	від 0 – 25 включно

* з можливістю повторного складання.

** з обов’язковим повторним курсом

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

2.6.1. Основна та додаткова література

1. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.94 р. із змінами та доповненнями.
2. Закон України “Про податок на додану вартість” від 03.04.97 р. із змінами та доповненнями.
3. Закон України “Про податок з доходів фізичних осіб” від 22.05.03 із змінами та доповненнями.
4. Закон України “Про систему оподаткування” від 25.06.91 р. із змінами та доповненнями.
5. Закон України “Про розмір внесків на деякі види загальнообов’язкового державного соціального страхування” від 11.01.01 01 із змінами, внесеними

згідно із Законами № 2980-III від 17.01.02, № 3084-III від 07.03.02 та № 492-IV від 06.02.03.

6. Закон України “Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування” від 26.06.97 р. із змінами та доповненнями.
7. Закон України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 23.09.99 р. із змінами та доповненнями.
8. Закон України “Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 22.02.01 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2980-III від 17.01.02 та № 660-IV від 03.04.03.
9. Закон України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” від 02.03.2000 р. із змінами та доповненнями.
10. Закон України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням” від 18.01.01 р. із змінами та доповненнями.
11. Закон України “Про державний бюджет на XXXX рік”.
12. Бабич А.М., Павлова Л.Н. Государственные и муниципальные финансы. - М.: Финансы, 1999.
13. Базилевич В.Д. Державні фінанси: навч. Пос. - К.: Атіка, 2002.
14. Бакуто Л.Д. Финансы зарубежных стран. – Х.: ХНУ им. В.Н.Каразина, 2001.
15. Балабанов А., Балабанов И. Финансы. - СПб.: Питер, 2000.
16. Бандурка О.М. та ін. Фінансова діяльність підприємства: підр. - К.: Либідь, 2002.
17. Бочаров В.В., Леонтьев В.Е. Корпоративные финансы: уч пос. - СПб.: Питер, 2002.
18. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: навч.пос. - К.: НІОС, 2002.

19. Гребельный В.И. Финансы предприятий: уч пос. - К.: Европ универ, 2003.
20. Дробозина Л.А. Общая теория финансов: учебник. - М.: ЮНИТИ, 1995.
21. Кравченко В. Місцеві фінанси України: навч.пос. - К.: Знання, 1999.
22. Опарін В.М. Фінанси. - К.: КНЕУ, 1999.
23. Петровська І.О., Клиновий Д.В. Фінанси (з елементами статистики фінансів): навч пос. - К.: ЦУЛ, 2002.
24. Финансы. Денежное обращение. Кредит. Под ред. Дробозиной Л.А. - М.: Финансы, 1997.
25. Финансы. Под ред. Дробозиной Л.А. - М.: Финансы, 1999.
26. Финансы. Под ред. Родионовой. - М.: Финансы и статистика, 1995.
27. Фінанси підприємств. Під ред. А.М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2002.

2.6.2. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. Дидактичний матеріал.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни «**Фінанси**»
(для студентів 4 курсу галузі знань 0306 – «Менеджмент адміністрування»
напряму 6.030601 – «Менеджмент» заочної форми навчання»)

Укладачі: **БАЗЕЦЬКА** Ганна Ігорівна,
РОДЧЕНКО Світлана Сергіївна

В авторській редакції
Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2011, поз. 528 Р

Підп. до друку 24.10.2011 р.	Формат 60x84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 1,0
Тираж 15 пр.	Зам. № 7946

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4064 від 12.05.2011 р.